

РОЗДІЛ II.

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ НАПРИКІНЦІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

2.1. Формування нового світового порядку та проблеми безпеки

Глобальна і регіональна безпека складається і формується суб'єктами і об'єктами міжнародного права, серед яких першість належить державам і продержавним утворенням. Держава – це політична форма організації життя суспільства, яка утворюється в результаті виникнення і діяльності публічної влади. Ознаками держави є наявність владно-примусового апарату, певної території, тобто чітко встановлених кордонів, монетарної системи, етносу, мови.

Держава як життєвий організм обов'язково здійснює одну зі своїх функцій – політичну. Останню умовно можна поділити на внутрішньополітичну і зовнішньополітичну. Держава, реалізуючи свої інтереси у сфері внутрішніх відносин, проводить внутрішню політику, а реалізуючи інтереси на міжнародній арені – здійснює зовнішньополітичну функцію. Визначальною є внутрішньополітична функція держави, оскільки саме вона є основним політичним засобом утримання і зміцнення державної влади, також завдяки їй закріплюються відповідні суспільно-економічні відносини. Зовнішньополітична функція підпорядкована функції внутрішньополітичній.

Відносини між державами становлять певну структуру або систему. Система міждержавних відносин – це те середовище, де формується і зростає їхня взаємозалежність, реалізуються зовнішньополітичні дії.

Взаємозалежність держав формує безпекову систему рівноваги сил і союзів. У світовому просторі діяло кілька схем міжнародних відносин, в основі яких перебувала держава. Донедавна існувала біполярна система: два об'єднання сил та інтересів, які умовно називали капіталістичний і соціалістичний «світи». Нині сформувалася монополярна або однополярна

система з деякими елементами поліполярності, за якими, як можна передбачити – майбутній розвиток системи державних взаємовідносин, що складається.

Система міжнародних відносин перебуває в постійному процесі розвитку, що виявляється у зіткненні інтересів суб'єктів міжнародного права (найгострішою формою протистояння виступає збройна сутичка або війна). Сутність конфлікту визначається конкретними суперечностями держав, ареал – його учасниками, а форма – засобами розв'язання конфлікту.

Разом з тим, за результатами конфлікту можна виявити і позитивні, і негативні наслідки. Позитивні полягають у протистоянні стагнації, стимулюють креативність, посилюють групову згуртованість, внутрішню солідарність, сприяють виявленню ступеня розбіжностей, потенціалу кожного учасника, розрядці напруги. Негативні призводять до руйнації державних систем, іноді знищення держав, у крайньому випадку до світового колапсу – війни. Аналізуючи міжнародні конфлікти, в тому числі й збройні сутички, можна дійти висновку про те, що більшість з них є невинуватими, адже їх наслідки – катастрофічні, в результаті чого страждає мирне населення обох сторін.

З метою забезпечення світової безпеки учасники системи – держави – утворюють або формують міжнародний порядок. Міжнародний порядок можна визначити як чітко ідентифікований за часом у фізичному та міжнародно-політичному просторі період, упродовж якого залишаються незмінними склад системоутворювальних суб'єктів міжнародних відносин; конфігурація зв'язків, відносин та взаємодій між ними; межі і можливості, які цей порядок об'єктивно встановлює для всіх інших суб'єктів і учасників системи міжнародних відносин.

Світове співтовариство та його члени не можуть діяти інакше, ніж на основі традицій, звичаїв чи норм міжнародного права. У цьому співтоваристві його учасники добровільно погоджуються визнавати придатність таких норм до кожного окремо і до всього співтовариства в

цілому на рівній основі. Подібна схема в ідеалі має базуватися на добрій волі держав підтримувати такий порядок.

У той же час функціонування світового співтовариства пов'язане передусім з інтересами держав і наслідками реалізації цих інтересів для всього співтовариства. З'являється рівнодіюча інтересів, а в низці випадків – баланс сил з конкретної проблеми чи у світі в цілому. Міжнародний порядок у такому випадку виступає як стан динамічної рівноваги системи міжнародних відносин.

Але стан рівноваги постійно піддається впливу різних факторів, передусім прагненню держав, великих соціально-економічних, політичних, ідеологічних та релігійних систем порушити цю рівновагу на свою користь. Отже, поняття «міжнародного порядку» (International order) потрібно відрізнити від «світового порядку» (World order). Порядок є таксономічною категорією міжнародних відносин.

Еволюція міжнародних порядків має такі закономірності:

- міжнародний порядок являє собою втілення співвідношення силових потенціалів всередині міжнародної системи та розподілу сили і впливу поміж державами як головними складовими елементами системи;

- постійний перерозподіл сил поміж головними суб'єктами міжнародної системи рано чи пізно призводить до розпаду старого та формуванню нового порядку, який відображає змінене співвідношення і розклад сил всередині міжнародної системи;

- міжнародний порядок зазвичай трансформується під час системних війн, функцією яких є руйнація старого міжнародного порядку, що стає перепоною на шляху формування нового порядку, необхідного для підтримки існування та подальшого розвитку міжнародної системи;

- міжнародний порядок формується не всіма елементами міжнародної системи, а кількома найпотужнішими за сукупним потенціалом державами (або державою, яка досягла рівня гегемону), після перемоги в системній

війні; строки існування кожного наступного міжнародного порядку по відношенню до попередніх постійно скорочуються.

За структурою міждержавні відносини можна поділити на центральні (центрові), конфліктогенні (вузли суперечностей) і надбудову. Центральні є фактично основними відносинами і визначають фундамент міждержавного співіснування. Поштовхом до розвитку центросилових відносин за діалектичною теорією є суперечності, або вузли суперечностей, що виникають між державами. До структурної надбудови можна віднести інституції, які розробляють ідеологічні і концептуальні засади зовнішніх відносин і врешті-решт реалізують їх на практиці. До надбудови умовно можна віднести апарат влади, дипломатичні установи, іноземні представництва, а також вищі навчальні заклади, що готують фахівців згаданого профілю.

Слід додати, що система міжнародних відносин є стабільною і одночасно рухливою, для неї характерні рівновага сил та інтересів. Розвиток системи міждержавних відносин обумовлений за законами діалектики єдністю і боротьбою протилежних інтересів, переходом кількісних змін у якісні, запереченням заперечення тощо. Розуміння міжнародного порядку як системи міжнародних угод, яка узаконює баланси сил після найбільших політико-військових трансформацій дозволяє виокремити його історичні типи [403; 404].

За прийнятною систематизацією за точку відліку розвитку міжнародних відносин прийнято час зародження і формування національних держав на досить аморфному просторі Священної Римської імперії, завершення «тридцятирічної війни» в Європі і укладення Вестфальського миру у 1648 р., яким було покладено початок формування Вестфальської системи міжнародних відносин. Фактично, за Вестфальським миром, що включає два договори – Оснабрюцький (місто Оснабрюк) і Мюнстерський (місто Мюнстер), низка потужних державних утворень домовилися про створення системи майбутніх, ще зародкових, міжнародних відносин,

визнавши появу нових суверенних держав. Весь наступний період міжнародної взаємодії розглядається як історія розвитку Вестфальської системи міжнародних відносин, домінуючими суб'єктами якої виступають суверенні держави.

У системі відсутній найвищий арбітр, тому держави є незалежними в проведенні внутрішньої політики в межах своїх національних кордонів і в принципі є рівноправними. Суверенітет передбачає невтручання в справи одне одного. Із часом держави, спираючись на ці принципи, виробили низку правил, що регулюють міжнародні відносини.

Рушійною силою Вестфальської системи міжнародних відносин виявилось суперництво між державами за панування над іншими. Результат такого суперництва визначався співвідношенням сил між державами або союзами держав, утвореними для реалізації зовнішньополітичних цілей. Встановлення рівноваги, яке називаємо балансом сил, означало період стабільних мирних відносин, а порушення балансу – призводило до конфлікту, найактивнішим ступенем якого була війна. У цій системі зіткнень, суперечностей і протистоянь розвивалася сучасна система міжнародних відносин, де головним критерієм стала сила, а найважливішим принципом – власна вигода.

Вестфальську систему міжнародних відносин (впродовж останнього століття) поділяють на кілька етапів: Вашингтонсько-Версальську систему – 1919-1939 рр., що зазнала краху з початком Другої світової війни; Ялтинсько-Потсдамську (біполярну) – 1945-1989 рр., яка припинила своє існування з ліквідацією системи соціалізму і розпадом СРСР; постбіполярну з 1990 р.

Сучасний період розвитку системи міжнародних відносин, який ще визначають як період «пост-холодної війни», кардинально відрізняється від попередніх відсутністю політично-ідеологічного протистояння між двома полюсами, згортанням військової конфронтації блоків, що групувалися навколо Вашингтону й Москви. Отже, на зміну, як здавалося, більш-менш стійкій біполярній системі міжнародного буття прийшла однополярна.

Передбачається, що й вона не буде тривалою, оскільки формуються і міцнішають нові центри сили, які приведуть світ до поліполярної системи міжнародних відносин.

Слід зазначити, що протистояння між світами завершилося послабленням, а пізніше і припиненням підтримки авторитарних і тоталітарних режимів, які підживлювалися під час холодної війни двома протилежними полюсами сили в Європі, Африці, Латинській Америці і Азії. У другій половині 1980 рр. починається широкомасштабний процес демократизації на всіх континентах. Бразилія, Аргентина, Чилі перейшли від військово-авторитарних до цивільних парламентських форм правління. Пізніше ці процеси поширилися на Центральну Америку. Подібні трансформації спостерігались у цей час і в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні: на Філіппінах, у Тайвані, в Республіці Корея.

Значним зрушенням на африканському континенті стала відмова Південної Африканської Республіки від політики апартеїду, хоча в інших регіонах Африки відхід від авторитаризму відбувався повільнішими темпами.

Наприкінці 1980 – початку 1990 рр. широкий рух демократизації і незалежності охопив європейські країни, що перебували під патронатом Радянського Союзу. Так, соціалістична система розпадалася, однак і штучно утворені федеративні об'єднання не витримали випробування часом і їх народи повернулися до своїх витоків. Ці процеси спостерігались у розлученні Чехословацької соціалістичної республіки (ЧССР), Соціалістичної федеративної республіки Югославія (СФРЮ) і врешті-решт на прикладі СРСР, який розпався на 15 суверенних країн, що колись утворювали Радянський Союз.

У політологічній науці триває дискусія про первинність або вторинність економічних і політичних засад. Є підстави вважати, що, економічні та політичні засоби є ознаками єдиного цілого, тобто єдиного явища, при цьому економічний чинник, фактично, є визначальним. Оновлені

ідеї про економізацію зовнішньої політики лише підкреслюють, що кінцевим результатом будь-якого політичного заходу держави завжди був і є економічний інтерес. У деяких випадках (мусульманські, арабські держави) в стрижневу концепцію розвитку країни і зовнішньої політики досить часто закладено релігійну ідею.

Визначення подальшого розвитку міжнародної системи відносин ускладнюється й тим, що зміна систем відбувається досить повільно, поступово, у жорсткій боротьбі нового з таким, що відійшло, й відчуття підвищеної нестабільності і небезпеки посилюється, що викликано різкими перемінами досить складного світу.

На початку XXI ст. у світовій системі одночасно розгортаються полярно-векторні процеси, у яких суб'єкти міжнародних відносин формують різноякісні і різнопланові структури. Паралельно зі зростанням їхньої взаємозалежності, посиленням компоненти цілісності світу, розвивається інший процес – поглиблення розбіжностей. Глобалізація йде паралельно з так званою глокалізацією.

Водночас з усезагальними, універсальними якостями структур і суб'єктів активізуються якості особливі й ідентичні. З розмиванням ідентичностей на одному полюсі, на іншому спостерігаємо їх зміцнення і навіть укрупнення. Значною мірою такий стан можна пояснити тим, що глобальне явище новаційних змін соціально-політичних моделей формувалось у різних країнах на відмінних стартових позиціях, мало неоднакову глибину, його результати у низці випадків неоднозначні і не завжди є гарантіями проти рецидивів авторитаризму.

Низку проблем породжує неусталеність світового порядку. Для політичної системи світу вже зараз є характерним глобальна хвиля суперечливої демократизації, якісно нова світова економіка, зміни векторів застосування сили, поява нових, недержавних суб'єктів світової політики, інтернаціоналізація духовної сфери життєдіяльності людства, а також нових викликів світовому співтовариству тощо.

Різноманітність сьогодення ускладнюється поглибленням двох процесів, що набирають силу. З одного боку, намагання деяких країн грати роль силового центру, який би міг забезпечити системі міжнародних відносин стабільність і врівноваженість, а з іншого – тривалість процесу множення суверенних держав.

Негативні приклади «основних розпорядників» на світовій арені, що в різні історичні епохи нам продемонстрували деякі держави і міжнародні об'єднання (Священна Римська імперія, Радянський Союз, фашистська Німеччина, США тощо), схиляють до висновку про неусталеність сьогодення і невизначеність майбутнього. З іншого боку, міжнародна стабільність і рівновага могли б бути досягнуті, за нашим припущенням, тільки за умов формування поліцентричності світу, тобто появи не одного, а кількох центрів сили, які врівноважували б одне одного.

Водночас, незважаючи на глибокі зміни всієї системи міжнародного буття, основними елементами міжнародних відносин залишаються суверенні держави, які мають здійснювати на своїй території всю повноту законодавчої, судової та виконавчої влади. Дії міжнародного права традиційно зупинялися на кордонах суверенної держави, у межах якої все підкорялось її юрисдикції. З вищого принципу суверенітету впливав і принцип невтручання як зобов'язання інших суб'єктів не втягуватися у внутрішні справи держави без згоди останньої.

Разом з тим, природа міжнародних відносин виправдовує легітимність застосування сили, спричиняє трансформацію суверенітету, який перестає бути захисним механізмом від зовнішнього втручання. На порядок денний вийшла доктрина про право світової спільноти на втручання у внутрішні справи держави не тільки для підтримання міжнародного миру, а й з гуманітарних міркувань – гуманітарна інтервенція.

У таких умовах забезпечення національних інтересів України, вирішальною складовою яких залишається реалізація комплексу зовнішньополітичних безпекових завдань, залежить не тільки від

внутрішнього стану та здатності пристосуватися до оновленої системи міжнародних відносин, а й від спроможності гарантів міжнародного миру забезпечити стабільність і партнерство всіх держав світу незалежно від їхнього рівня розвитку та військового потенціалу.

У зв'язку із зазначеним, для протистояння загрозам необхідно шукати інші важелі, якими уявляються зовнішньополітичні механізми захисту. Від умілого використання згаданих схем залежить існування держав середнього типу, вони є необхідними для забезпечення безпеки, сталого розвитку, миру і стабільності в регіоні і у світі загалом.

Дослідження теоретичних і практичних питань формування таких механізмів, насичення їх дієвими складовими, адекватне спрямування зовнішньополітичних зусиль на досягнення суто прагматичних результатів зумовлене безпрецедентністю комплексу існуючих проблем. Дієвість існуючих схем захисту є суттєвим резервом політичного і економічного розвитку держави, успішного розв'язання зовнішньополітичних завдань. У цьому зв'язку особливої уваги потребує актуалізація існуючих теоретичних напрацювань з проблематики міжнародних механізмів глобального, регіонального і субрегіонального рівнів; схем дво- і багатосторонньої співпраці у реалізації зовнішньої політики України, яка є учасницею сучасних процесів глибокої трансформації.

Система дослідження міждержавних відносин у безпековій сфері є типовою міждисциплінарною галуззю знань, яка активно використовує прийоми і методи, запозичені з історичних, політологічних, соціологічних, правових, філософських, економічних досліджень. До того ж сюди включені і методи моделювання, широко застосовані під час ситуаційного аналізу, вивчення конфліктогенних ситуацій. Системний аналіз передбачає дослідження всього комплексу безпеки міждержавних відносин як цілісного організму, що розвивається і вдосконалюється. Системний метод дозволяє глибше аналізувати мотивацію поведінки сторін, виявляти питому вагу різних чинників, що детермінують їхні дії, досліджувати механізм, що

визначає динаміку світового співтовариства загалом, і прогнозувати цей розвиток.

Деякі аспекти безпеки держав складають предмет дослідження різноманітних соціальних і гуманітарних дисциплін, таких як політична історія, історія дипломатії, соціологія, філософія, політологія тощо. Представники різних наукових шкіл і напрямів намагалися розробити систему понять, категорій, принципів і норм, покликаних узагальнювати, систематизувати і аналізувати великий емпіричний матеріал даної сфери суспільного буття.

Значний внесок у дослідження системи міжнародних відносин роблять історична наука, об'єктами дослідження якої є історія безпеки, зовнішньої політики національних держав, історія дипломатії, історія міжнародних відносин; соціологія міжнародних відносин, яка виокремилась в окрему галузь дослідження; правознавство, яке включає самостійний розділ міжнародне право, що вивчає норми і принципи, які регулюють безпекову діяльність держав у системі міжнародних відносин; геополітика, яка теж виокремилась у самостійний напрям дослідження, що вивчає теоретичні і практичні проблеми міжнародних відносин, розробляє основні категорії і поняття, виявляє закономірності і тенденції міжнародного життя.

Дослідники питань безпеки розглядають проблеми на стику різних наукових дисциплін. Особливий інтерес являють роботи останніх десятиліть, присвячені дослідженню розвитку біполярної, а з припиненням її існування – однополярної системи міжнародних відносин. У нашому випадку цей період охоплює процес становлення і розвиток зовнішньополітичної діяльності України в добу її правосуб'єктності, з урахуванням правонаступності основних принципів, закладених міжнародним правом у післявоєнний період аж до сьогодні, коли в цілому сформовані засади зовнішньої політики країни, основні напрями й цілі, створена структура зовнішньополітичних відомств держави.

Нова політична карта світу, що сформувалася із закінченням холодної війни, характеризується розгортанням процесу оформлення єдиної світової спільноти. Особливу увагу при цьому привертає проблема взаємозалежності і глобалізації світу, спільний знаменник національних складових світової політики.

Аналіз зазначених універсальних тенденцій дозволяє достовірніше уявити напрям переміни світової політики і міжнародних відносин. Зникнення ідеологічного фантому світової політики у вигляді протиборства комунізм – антикомунізм дозволив повернутися до традиційної, природної структури відносин між національними державами, що передбачає утворення багатополярного світу, полюсами якого мають стати наймогутніші держави, що відкинули обмеження корпоративної дисципліни в результаті дезінтеграції двох блоків, світів або спільнот.

Епоха глобалізації характеризується зростаючою взаємозалежністю держав у межах модифікованої міжнародної системи, поглибленням взаємодії протилежних і взаємопов'язаних процесів і явищ. Становлення нових, постбіполярних міжнародних відносин відбувається у складних умовах відсутності загальноприйнятої системи міжнародного спілкування, і як наслідок – загострюються тривалі застарілі протистояння і з'являються нові серйозні конфлікти.

Триває боротьба злиднів з заможністю, протилежних світоглядів, політичних платформ, ідеологій і конфесій. Загострюється протистояння націоналізму з демократією. Система міжнародних відносин структурується на різнорівневих напрямках національної, регіональної і глобальної безпеки. У нову епоху зростаючої взаємозалежності у системі колективної – глобальної безпеки інтенсифікувалися взаємні компроміси.

Отже, з однієї сторони епоха глобалізації трансформує світ, поширюючи знання, інформацію і створюючи широкі економічні можливості для розвитку всіх країн. З іншої – дедалі зростаюча глобалізація світової економіки, революція в засобах транспорту, зв'язку та інформації зробили

традиційну картину світу з чітким поділом на суверенні національні держави безнадійно неадекватною. Лінії державних кордонів у переважній більшості залишаються незмінні, і на тлі значних змін ця тенденція зберігатиметься вочевидь і в майбутньому, хоча прогресує зменшення їх значущості. Поступово змінюватиметься і наповнення поняття суверенітету, яке свого часу було доведене до абсолюту, до оберегу від зовнішніх сил.

Провідні політологи розглядають дві концепції безпеки майбутнього світоустрою: концепція однополярності і багатополярності. Відомий політик, колишній держсекретар США Г. Кіссінджер передбачав, що сформована після холодної війни міжнародна система безпеки все більше нагадуватиме європейську політику XIX ст., коли традиційні національні інтереси і перемінні співвідношення сил визначали дипломатичну гру, утворення і розпад союзів, зміни сфер впливу [405; 406]. Особливу увагу питанням майбутнього розвитку людства приділяв і дійсний член Російської академії наук Є. Примаков [407]. Ідея багатополярності безпеки набула поширення в політичних концепціях провідних держав світу різноманітних континентів, зокрема у державних і партійних програмах КНР тощо.

На початку 1990 рр. безпека світу зазнала серйозних змін. Розпад Організації Варшавського договору, Ради економічної взаємодопомоги поклали край залежності держав Центральної і Східної Європи від Москви, перетворивши кожна з них в активну одиницю європейської і світової політики. Розпад СРСР змінив ситуацію безпеки в євразійському просторі. Новоутворені держави пострадянського простору наповнюють реальним змістом свій суверенітет, формують свої власні комплекси національних інтересів, зовнішньополітичні курси, стають самостійними суб'єктами міжнародних відносин.

Подрібнення пострадянського території на п'ятнадцять суверенних держав змінило і ситуацію для сусідніх країн, які раніше мали справу з одним СРСР – для Китаю, Туреччини, Скандинавії, країн ЦСЄ тощо. Змінилося не тільки співвідношення сил, а й різко зросла багатоваріантність відносин.

Кардинальні зміни на Європейському континенті характеризуються об'єднанням Німеччини, розпадом колишньої Югославії, Чехословаччини, прозахідною орієнтацією країн ЦСЄ, включаючи держави Балтії. Це викликає посилення євроцентризму, самостійності західних інтеграційних структур, рельєфний прояв у низці країн Європи настроїв, що не завжди збігаються зі стратегічною лінією США.

Відбувається еволюція і міжнародної ситуації в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Це спричинено динамікою економічного посилення Китаю, підвищенням його зовнішньополітичної активності, пошуком Японією більш самостійного місця у світовій політиці. Об'єктивне зростання питомої ваги США у світових справах після закінчення холодної війни і розпаду СРСР певною мірою нівелюється підвищенням самостійності інших держав і певним посиленням ізоляціоністських настроїв у американському суспільстві.

У нових умовах із завершенням протистояння двох таборів холодної війни змінилися координати зовнішньополітичної діяльності держав, що були віднесені до так званого «третього світу». Нового змісту набули деякі політичні рухи, як, наприклад, Рух неприєднання, інші антиглобалістські об'єднання, посилилась диференціація Півдня і виокремлення деяких держав Півночі. По всіх напрямках йде розшарування держав, відбуваються зміни у відцентрових і доцентрових процесах безпеки.

Іншою доволі суттєвою ознакою глибинних змін у світовій політиці є посилення і поглиблення регіоналізму. При цьому посилюється регіоналізм не культурно-цивілізаційних блоків, на чому наполягав відомий американський вчений С. Гантінгтон [408], а й інтеграційних економічних утворень. У першу чергу привертає увагу високо інтегрований Європейський Союз і такі інтеграційні утворення як Азійсько-тихоокеанське економічне співробітництво, Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), СНД, АСЕАН. Посилюються «трикутники» і союзи «двох»: США – Японія, Північна Америка – Західна Європа – Японія, «велика сімка».

Здавалось би багатополюсність вже набула певного значення у світовій системі безпеки, однак вона скоріше прояснює форму, ніж сутність нової системи міжнародної взаємодії. Сучасна багатополюсність ще не означає в повному обсязі дії традиційних рушійних сил світової політики і мотивацій поведінки її суб'єктів на міжнародній арені, характерних більшою мірою для всіх етапів Вестфальської системи безпеки міжнародних відносин. Сучасна ситуація не висуває нових розподільчих ліній протиборства між Північною Америкою, Європою і АТР. Навпаки, інтегрована Європа шукає точки дотику з Китаєм та іншими провідними країнами зазначеного регіону. За всієї своєї, здавалось би, гостроти полеміки між США і Росією, ці країни, керуючись фундаментальними інтересами для їхнього розв'язання мали б йти назустріч одне одному в разі спільності інтересів. Різноманітні інтереси країн «великої сімки» не штовхають їх на роз'єднання, оскільки сфери розбіжностей є значно вужчими від сфер збігу інтересів, що й продиктовано інтересами безпеки [409; 410].

2.2. Геополітичні та цивілізаційні витоки кризи глобальної системи міжнародної безпеки

Після Другої світової війни з метою збільшення передбачуваності та стабільності глобальної геополітики дипломатичними зусиллями лідерів країн-переможців було закладено нову конструкцію міжнародних економічних і політичних відносин. Причому, на перший погляд, в цих нових інституційних змінах враховані помилки Версаля та Тріанона, які, за майже одностайною думкою дослідників цього історичного періоду, значною мірою стали каталізатором вищезгаданої загальнопланетарної деструкції [411].

Зокрема, на противагу до гранично дорадчої Ліги Націй, у новоствореній Організації Об'єднаних Націй передбачалось заснування Ради безпеки, яка завдяки узгодженій позиції так званого клубу ядерних держав покликана гарантувати покарання будь-якого агресора і, одночасно, подальше нерозповсюдження ядерної зброї. І, здавалося б, після Другої